

АКТУАЛЬНІСТЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІЗУАЛЬНОЇ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОГО ПАРАДНОГО КОСТЮМА ЗБІРНОЇ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ЕКСПАНСІЇ

Михайлова

Тетяна Сергіївна

аспірантка,

Київський національний
університет культури і мистецтв,
м. Київ

frautanya97@gmail.com

Tetiana Mykhailova

postgraduate student,
Kyiv National University
of Culture and Arts,
Kyiv

frautanya97@gmail.com

Анотація. Проблематика національної ідентичності, зокрема візуальної ідентифікації, потребує значної уваги в напрямку відповідності заявленого знака або їхніх поєднань. Певні знаки та їхні композиції впливають на перцепцію споживача інформації, коректуючи вже наявну думку про комуніканта на етапі розвитку його відносин з реципієнтами. Вестимінтарний код церемоніального костюма в проєктах міжнародної співпраці є компонентом ілюстративного представлення держав, народів або націй. Ці та інші визначені причини зумовлюють важливість наукових і прикладних досліджень олімпійського парадного костюма збірної України, тобто різностороннє вивчення ретранслятора культурних кодів, смислів та ідей нації, яка бере участь у змаганнях, що охоплюють мільйонні аудиторії різних представництв.

У межах дослідження олімпійського парадного костюма збірної України 1994–2022 р. комплексно вивчається його знакова система та аспекти трансформації детермінант художньо-інформаційної ідентифікації відповідно до семіотики дизайну, національних конструктивів, вимог глобалізації та положень Олімпійської хартії.

У цій роботі визначається актуальність дослідження візуальної ідентифікації олімпійського парадного костюма збірної України та роль культурної експансії росії, що стала результатом знаково-символічної невизначеності ідентифікації на світових змаганнях.

Ключові слова: Культурна експансія, дизайн одягу, олімпійський парадний костюм, вестиментарні традиції, художньо-інформаційна ідентифікація.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю доведення гіпотетичних припущень на основі теоретичної та емпіричної бази дослідження олімпійського парадного костюма, теоретико-методологічної концепції його айдентики, основа якої базується на маніфестації національної ідентичності, а також візуалізації знакової системи та можливостях ретранслювати сенси через костюм.

Проблематика культурної експансії є не лише відтермінованою в контексті недослідженості її теоретичної основи, а й нагальною та соціально необхідною на цьому етапі становлення національної свідомості в незалежній Україні від зовнішнього та внутрішнього впливу російської федерації та інших

можливих інформаційно-психологічних загроз пропаганди. Саме повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну стало відправною точкою щодо порушення питання культурно-мистецької далекоглядності та цілісного й глибокого вивчення образу нації та його трансляції під час міжнародних заходів, як складової державної безпеки й підтримки іміджу держави.

Теоретичні основи статті. Формулювання наукової проблеми є результатом систематичної об'єктивної аналітики ситуації та оцінки стану літератури. База сучасного мистецтвознавства та збережені артефакти (фотографії, відео, спогади, архівні та енциклопедичні дані) та врахування таких дисциплін, як філософія, історія, культурологія, політологія тощо, дозволяють нам розглядати олімпійський парадний костюм, як творчий об'єкт для зчитування культури, позиціонування нації, підтримки іміджу та налагодження соціального зв'язку. За допомогою методологічних підходів компаративного аналізу ми визначаємо, що олімпійський парадний костюм — це стратегічно продуманий дизайн-продукт, достатньо формалізований через правила Олімпійської хартії, але не статичний за формою виконання та не обмежений у творчому пошуку нових художніх образів.

Аналіз досліджень і публікацій. Олімпійський парадний костюм є малодослідженим об'єктом, який відіграє фундаментальну роль під час демонстрації країни на Параді націй. Щоб відслідкувати еволюцію олімпійського парадного костюма необхідно звернутися до артефактів початку відродження Олімпіади (1896 р.).

Для опису та аналізу фен-марафону спортивних змагань виділено значне місце в зарубіжних видавництвах книг — McFarland & Company, Wahlstrom & Widstrand, University of California Press та журнальної періодики — Sports Illustrated, New York Times, Taipei Times, The Washington Post, Rutgers University Press. Окрім аналітичних даних, кореспонденти фіксують на фото спортсменів під час участі в Олімпіаді. Враховуючи, що відеозаписи парадів Олімпіад різних часових проміжків доступні в повній версії не всі, ці видання є вагомим підґрунтям для візуального аналізу.

Олімпійська парадна колекція етапу відродження еволюціонує майже 130 років. На сьогоднішній день виокремлюються такі костюмні комплекти: церемоніальний костюм, професійна спор-

тивна екіпіровка та одяг для олімпійського селища. Для розмежування колекції і термінологічних особливостей методологічну роль відіграє Олімпійська хартія (International Olympic Committee, 2020) та Шведський національний архів (Riksarkivet, 1618).

Ідеологема про «один народ», як доктрина державної політики, була вмонтована в усі суспільно-культурні заходи, політичні дискурси, економічні напрямки, інституційні підходи. Період радянської окупації України засвідчує використання Олімпійських ігор як мультидисциплінарної платформи просування тез про «єдність народів». Здійснивши ревізію джерельної бази періоду радянського союзу, присвячених темі Олімпіади, ми виявили, що кожен екземпляр інформаційно наповнений подібними фразами: «Київ зіграв видатну роль в боротьбі з татаро-монгольським ігом у XIII–XIV столітті за воз'єднання України з росією...» (Михайленко, & Пугаченко, 1980, с. 8). З огляду на це під час проведення змагань майже ідентичні олімпійські парадні костюми збірної росії і України є свідченням продовження просування вищезазначених ідеологем для світової спільноти.

Для дослідження олімпійського парадного костюма як ретранслятора певного образу нації слугують матеріали з вивчення його історії, еволюції, культурної комунікації та політичних аспектів. Такими працями є книга К.Тухей та Е. Вел (Toohey, 2007), що містить розділ, присвячений історії та еволюції олімпійського парадного костюма; докладний огляд історії Олімпіад, їхній вплив на світову культуру та роль парадного костюма А.Гутермана (Guttman, 1992); робота А. Лур'є (Lurie, 2000), яка розглядає моду та одяг крізь призму комунікаційної взаємодії та рольових аспектів.

Варто окремо вирізнити перелік літератури, яка стосується тем взаємозв'язку політики й спортивних змагань та амбівалентності Міжнародного олімпійського комітету щодо участі країн, які знаходяться в світоглядній тоталітарній системі державної влади. Вивчення пропаганди в контексті спорту та наслідки її легітимізації ми знаходимо в працях А. Крюгера (Krüger, 2003), Т. Рідера (Rider, 2016), Дж. Шифермана (Schiffman, 2017).

Мета статті. Визначити та обґрунтувати актуальність дослідження візуальної художньо-інформаційної ідентифікації олімпійського парадного костюма збірної України та роль культурної експансії в маніфестації знаково-символічних кодів.

Вступ. Олімпійські ігри є одними з найвизначніших заходів в історії людства. Олімпійський рух має розповсюдження в більшості країнах світу, виступає ідеологічним, моральним і спортивним ідеалом. Авторитет та масштаби впливу на мільйонну аудиторію Олімпійських змагань залишаються стабільними незважаючи на політичні кампанії в межах їхнього проведення. Завдяки цьому уряди країн, на території яких відбуваються Олімпійські ігри витрачають значні матеріальні ресурси на підготовку й проведення спортивних змагань, розраховуючи на зростання іміджу держави.

Одночасно з країною-організаторкою змагань країни-учасниці Олімпіади використовують арсенал рекламних технологій дизайну для покращення міжнародної комунікації і закріплення сталого позитивного образу країни. Цей процес відбувається за допомогою трансляції вестиментарного коду, тобто трансляції образу нації та відповідно спроектовану візуальну айдентіку олімпійського парадного костюма.

Айдентика олімпійського парадного костюма модифікується смисловими наповненнями в предметно-об'єктному дискурсі. Складається цілісний комплекс вестиментарного коду костюма. Під час дослідження олімпійського парадного костюма та закономірних кореляцій його детермінант з функціями реклами ми вперше здійснили спробу в науковій площині дати визначення терміну «айдентика». Це поняття походить від слова «ідентичність» (англ. identity) і його прямого значення. Однак, отримавши нові сенси, утворені внаслідок практичного застосування, коректно розглядати айдентіку як поняття дизайну й реклами, конотація якого є комплексна концептуальна модель ідентифікації бренду через сенсорні аналізатори споживача візуальної, вербальної та паравербальної інформації (Михайлова, 2021, С. 22–26).

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективна комунікація неможлива без стратегічних підходів під час створення та впровадження художньо-естетичних сенсів та їхніх безпосередніх значень, орієнтованих на психологію сприйняття цілісного образу того чи іншого дизайн-продукту. Візуальність олімпійського фешн-марафону залежить від норм не лише прописаних в Олімпійській хартії (International Olympic Committee, 2020), а й тих, які формуються внаслідок суспільно-політичної рівноваги на мапі світу.

Спотворення сенсів через знаково-символічні повідомлення може відбуватися з абсолютно різних причин. Основні чинники — це свідоме просування необхідних конструктів пропаганди певної ідеології; недбалість та непрофесійність того, хто приймає рішення щодо графіки, форми, кольору дизайн-продукту; неправильна інтерпретація реципієнтами повідомлення, його реально-го значення та сенсу. Останній чинник достатньо складний у контексті того, що Олімпійські ігри охоплюють майже всі країни світу. На соціальне сприйняття знакових повідомлень олімпійського парадного костюма впливають умови формування людини як представника певної соціальної групи, політичні відносини країн-учасниць Олімпіади, рівень інформаційної грамотності всередині країни, культурні особливості, соціально-економічна типізація країни, що впливає на рівень освіти, відповідно й сприйняття інформації та тощо.

Політичні інсинуації, розбіжності ідеологічних поглядів та, за формальними ознаками, культурну експансію однією країною іншої можна прослідкувати від самого початку відродження Олімпійського руху. Як результат, 1908 р. на церемонії відкриття IV літніх ОІ у Лондоні (Велика Британія) російська імперія заборонила збірній Великого Князівства Фінляндського (яке тоді входило в імперію) пройти по стадіону з національним прапором. Спортсменам дали прапор російської імперії, але вони влаштували бойкот (Esten, 2021), з'явившись на церемонії взагалі без нього. У 1920 р. на VII літніх ОІ у Антверпені (Бельгія) збірні Німеччини та її союзників були відсторонені (Murphy, 2021) від змагань на знак покарання за розв'язання Першої світової війни. 1936 р. під час XI літніх ОІ у Берліні (Третій Рейх) Міжнародний олімпійський комітет фактично проігнорував перелік країн (Eisen, 1984). Після виступу низки держав проти проведення Олімпіади в нацистській Німеччині комісія від МОК не виявила нічого, що могло стати причиною перенесення змагань у іншу країну. 2014 р. на XXII зимових ОІ у Сочі (росія) Willy Bogner створив «райдужні» пальто для німецької команди та пуховики з пальмами Королівства Тонга. «Райдужні» предмети костюма публіка сприйняла як протест представників Німеччини проти агресивної політики в російській федерації стосовно ЛГБТ спільноти (Schwartz, 2013). У той час авторська концепція дизайнера трактувала зелений колір —

як поля, жовтий — як сонце, синій — як море, білий — як засніжені гори й ведмедя — як символ росії (Михайлова, 2022b, с. 4).

Костюм, який ми розглядаємо, не є частиною спортивної екіпіровки, комплектом одягу для олімпійського селища чи повсякденного застосування. Важливим акцентом дослідження є поєднання таких термінів, як «костюм» і «церемонія», що утворюють окреме словосполучення — поняття наповненості образу функціональним призначення. Наприклад, професійна екіпіровка має призначена для виконання певних спортивних завдань, тобто головна функція цього комплекту — це утилітарність. Олімпійський парадний костюм завжди відтворює характерні національні ідентифікативні повідомлення за допомогою форми, знаків, символів. Під час його проектування враховуються базові потреби в зручності, відповідності до погодних умов, але олімпійський парадний костюм, насамперед, має виконувати функцію демонстрації, маніфестації, презентації.

Історично нерозвинена російська федерація до сьогодні не пройшла всі етапи виходу з парадигми імперіалізму. 2014 р. росія розв'язала проксі-війну на сході України. Особливість війн такого типу полягає в залученні до збройного протистояння третіх сторін — незаконні терористичні формування, групи пропагандистів тощо, знімаючи з себе відповідальність за порушення територіальної цілісності, фізичні розправи та вбивства громадян України, знищення української літератури та підручників і втручання гібридними способами у внутрішню політику суверенної країни. Незалежно від фактологічних підтверджень реальної війни однієї держави проти іншої активно нав'язувалися поняття «громадянської війни в Україні» (Чекаленко, 2015) і нав'язувалися популярні пропагандистські конструкти про «один народ», «єдність слов'янських держав», «неонацистів в Україні». Заперечення існування України як суб'єктної держави від 24 серпня 1991 р. (Литвин, 2003), визначення її територіально уніфікованою та невід'ємною частиною російської імперії, яку як республіку в складі советів створив Владімір Ленін, і багато інших відомих кремлівських стратагем не мають жодного відповідного до реального стану речей підґрунтя. Необхідно наголосити, що всі зазначені конструкти наповнюють російський інформаційний та культурний простір, який має розповсюдження в усьому світі та ретранслюється за допомогою телебачення і радіомовлен-

ня, мережі Інтернет і, звісно, через adeptів російської пропаганди — журналістів, спортсменів, акторів, художників, режисерів, дизайнерів, моделей та інших культурних діячів, які прямо або опосередковано підтримують воєнні інтервенції.

Демонстрація ідей «сильної імперії» та «наддержави, яка контролює світ» має історичні періоди під час проведення Олімпійських ігор. З 1908 по 1917 рр. ідеологему провадила російська імперія. З 1952 по 1988 рр. риторика просування ідеї була видозмінена соціалістичними ідеалами. Реалізовувалась під гаслами більшовиків радянського союзу, якого вперше 1952 р., після кривавих державних переворотів та жовтневої революції 1917 р., знову прийняли до «Олімпійської родини». З 1992 до 2014 рр., після серії модифікацій, уже рашистські (російська федерація) інтенції наочно демонструються на прикладі олімпійського парадного костюма збірної України.

Тобто ідея була інфільтрована у внутрішньому культурному продукті України, яка стала жертвою експансійної політичної кампанії держави-агресорки та прогалин в українському законодавстві для притягання до відповідальності агентів кремля за створення та сприяння розповсюдженню російської пропаганди. Витоки імперіалізму стосовно української державності спостерігаються в міцно закріпленій та нав'язуваній російськими пропагандистами стратагемі про «єдність руського народу» та невмотивованій ідеї, що росія, Білорусь і Україна були і є однією нацією — правонаступницею Київської Русі, яка має бути формально одним лімітрофним бар'єром. Однак ці тези не відображаються в історичній науковій дійсності, оскільки термін «нація» є політично обумовленим і з'явився в словниках уперше в кінці XVIII ст. у працях Й. Гердера (Barnard, 2003) — німецького філософа, який працював над формуванням цього поняття в контексті національної держави та культурницького націоналізму.

Заперечуючи існування України як держави на сучасному етапі розвитку та цілком відверто розглядаючи її як регіон під прямим протекторатом терористичної російської федерації, диктатор Владімір Путін за пів року до повномасштабного вторгнення в Україну випустив статтю, яка суперечить даним науки. Текст присвячений «історичній єдності росіян і українців», де розповідається, що назва «Україна» тоді використовувалася радше в значенні, як давньоруське слово «окраїна», та прослідковуєть-

ся в писемних джерелах ще з XII століття. Слово «украинець», якщо слідувати за архівними документами, як стверджується в тому самому творінні, з самого початку означало прикордонних служивих людей, що забезпечували захист зовнішніх кордонів (Путин, 2021). У подальшому стаття, сконструйована з вільних роздумів та міфів імперської ідеології на історіографічні періоди російсько-українських відносин, мала виправдовувати повномасштабне вторгнення в Україну. Підґрунтя для цього тексту вперше було зафіксовано в офіційних документах російської імперії в кінці XIX століття. Цьому свідчить єдиний перепис населення російської імперії 1897 року, де віддзеркалюється версія панславізму про єдність «великоруського народу», який має три гілки (великороси, малороси й белороси) зі своїми етнографічними культурними особливостями (Тройницький, 1905). Однак це стосується офіційних документів держави, а спирається ідеологема на концепції XVIII століття, зміксовані Феоданом Прокоповичем. Витоки концепції очевидно запозичені з легенди про трьох братів Леха, Чеха і Руса «Чеської хроніки» XIII століття Козьми Празького (Cosmas, 2009) та згодом «Великопольської хроніки» (Kronika, 1822) XIV століття. Брат Рус — це русин, представник народу, центром якого є Київ. Продовжили доповнювати цю ідеологема М. Ломоносов, М. Карамзін, С. Соловйов, М. Щербатов, В. Татищев та інші ідеологи-послідовники: придворні науковці, філософи та вчені богослови, які просували пропаганду російського царизму.

Світова спільнота (Dickinson, 2021; Aslund, 2021; Mead, 2021) на статтю Путіна миттєво відреагувала в тому числі Т. Снайдер. Американський історик та письменник, дослідник тоталітаризму випустив серію лекцій, одна з них стосується народження сучасної нації (Снайдер, 2022), де фактологічно обґрунтовується і розвінчується міфотворчість кремлівського диктатора. Тому експансія, зокрема, у культурній творчій площині під час трансляції реального образу нації на світових змаганнях є значно глибшою, аніж поверхові замітки журналістів та інфлюенсерів щодо виходу українських спортсменів на Олімпійський парад.

Суспільство, яке перебуває в тоталітарній системі державно-політичної влади, охоче приймає до своєї світоглядної системи цінностей привабливі ідеали. Ці ідеали інспіровані в основі до сучасного пролетаріату — найбільшого економічно фрустро-

ваного суспільного класу, яким внаслідок недостатнього рівня освіти можна маніпулювати й залучати до масових рухів будь-якого інволюційного напрямку. Ефемерні перемоги дають реципієнту цих повідомлень відчуття приналежності до чогось великого, значимого, сильного, могутнього, особливого, не такого як всі. За рахунок поляризації суспільства відбувається, так зване, самоствердження. Якщо немає реальних перемог, відповідно, їх вигадують. Для того щоб бути переможцем, повинен бути переможений. Зазвичай «переможений» — це образ-антагоніст, поганий персонаж з неправильними цінностями. Його треба ненавидіти, зупинити, нищити. Культура так званого ворога не відповідає метрикам штучної величч, а інша позиція не має права на існування. Прикладом такого твердження є позитивно підхоплені масами російського населення заклики до реваншистської війни російської федерації проти всього західного світу. Використовуються лозунги «можемо повторити», «дійдемо до Берліна», «діди воювали» (Аккерман, 2019). Під час заходів пам'яті загиблих в Другій світовій війні (в росії її називають «Великою Вітчизняною») замість власного варіанту гуманістичного вшанування або розповсюдженого гасла цивілізованого світу «Ніколи знову» (Where, 2006), яким вшановують жертв усіх збройних конфліктів з 1914 р., рашистські лозунги закликають до насилля.

Конспірологічні ознаки та «боротьба зі злом» відволікають від реальних проблем народонаселення. За опитуванням 2018 р., 66% росіян вірили в теорію міжнародної змови проти росії (Теория заговора, 2018), як результат:

- 1) війни і міжнародний тероризм під егідою «миролюбних місій»;
- 2) релігійний традиціоналізм та жорстока політика проти ЛГБТ спільноти на державному рівні;
- 3) заперечення цінностей верховенства права та оспівування криміналітету, формуючи національних героїв з убивць;
- 4) культивування «вождя нації»;
- 5) возвеличення смерті;
- 6) звинувачення в кращому рівні життя ворожих «людей західного світу», тому що вони боягузи;
- 7) тотальна підміна змісту понять новими вигаданими словосполученнями (новомова) тощо транслюються через «культуру» терористичної росії.

Представлені спостереження світогляду в тоталітарній системі державно-політичної влади ко-

релюються з баченням Умберто Еко ур-фашизму або, як його ще називають, «вічного фашизму». Еко вважає, що фашизм є терміном, що має здатність до видозмінення під конкретний випадок, і, якщо один елемент з 14 визначених точок фашизму вилючається, фашизм залишається фашизмом в його безпосередньому значенні (Умберто, 2012).

Ці та інші історичні передумови заклали прецедент, що олімпійський парадний костюм використовують, як один з інструментів російської пропаганди, унаслідок чого деформується реальний образ української нації та комунікаційних зв'язків між країнами світу в цілому (Михайлова, 2022с; Михайлова, 2022а).

З використанням загальних та спеціальних методів вперше визначено наукову проблему та обґрунтовано понятійно-термінологічний апарат дослідження. У межах вивчення олімпійського парадного костюма як ретранслятора культурної експансії станом на січень 2023 р. не виявлено чіткого розуміння і визначення поняття «культурної експансії» в законах, підзаконних актах та інших нормативно-правових документах, які прямо чи опосередковано стосуються національної безпеки, культури та інформаційної політики України, що унеможливує якісне провадження концепцій державної політики в галузі культури, зокрема, в умовах російсько-української війни. Формування перспективних детермінант художньо-інформаційної ідентифікації олімпійського парадного костюма

збірної України та дослідження їхньої кореляції з аспектами суспільно-політичного характеру є нагальним питанням далекоглядної дизайн-стратегії.

Висновки. Олімпійський парадний костюм — це ретранслятор національних маркерів певної країни, що корелюються з глобальними світовими контекстами ідеології, політики, правилами суспільної моралі, етичної та естетичної свідомості людства, який, своєю чергою, є рефлексуючою об'єднаною групою перед викликами глобальних кризових ситуацій.

Уперше обґрунтовано актуальність дослідження олімпійського парадного костюма збірної України, його візуальні детермінанти та латентно-агресивну роль культурної експансії росії, що спричинила невизначеність знаково-символічної ідентифікації на світових змаганнях. Значимість роботи полягає в науковій новизні дослідження візуальної ідентифікації олімпійського парадного костюма, специфіки його визначальних концептуальних засад і можливості застосування одержаних результатів у прикладній діяльності.

Продовження дослідження передбачає визначення і ґрунтовний аналіз семіозису культурних знаків у дизайні олімпійського парадного костюма, які утворюють максимально сприятливі рекламні перспективи ідентифікації країни на світових спортивних змаганнях за допомогою відповідного художнього втілення сучасних інформаційно-комунікаційних вимог щодо олімпійського парадного костюма.

Література:

- Аккерман, Г. (2019). *Безсмертний полк. Священна війна Путіна*. Навчальна книга «Богдан». 216 с.
- Литвин, В. (2003). *Акт проголошення незалежності України*. Енциклопедія історії України. Т. 1. Київ: Наукова думка. 688 с.
- Михайленко, К., & Пугаченко, Г. (1980). *Київ зустрічає Олімпіаду*. Київ: Здоров'я. 174 с.
- Михайлова, Т. (2021). Айдентика як поняття комплексної системно-концептуальної моделі ідентифікації в архітектоніці дизайну. *Мистецтвознавчі записки: зб. наук. праць*. Вип. 39. С. 22–26. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.39.2021.238675>
- Михайлова, Т. (2022а). Айдентика олімпійського парадного костюма як компонент культурної експансії. *Інформація, комунікація та управління знаннями у глобалізованому світі*: мат. V Міжнародної наук. практ. конф. Київ. С. 224–226. Відновлено з http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/28.06.22-_Zbirnyk-materialiv_-2022-1.pdf
- Михайлова, Т. (2022б). Детермінанти художньо-інформаційної ідентифікації олімпійського парадного костюма. *Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну*. Т. 5. No 1. С. 119–130. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.1.2022.257486>

- Михайлова, Т. (2022с). Олімпійський парадний костюм як ретранслятор культурної експансії. *Мистецтво і дизайн у XXI столітті: конвергенція форм і сенсів*: мат. Всеукр. наук. конф. Київ. С. 24–29. Відновлено з https://drive.google.com/file/d/1c-3t_JwhymUh-tzCBdynza-tIs-VkcK-/view?usp=drivesdk
- Путин, В. (2021). *Об историческом единстве русских и украинцев*. Відновлено з <http://kremlin.ru/events/president/news/66181>
- Снайдер, Т. (No date). *Українські питання, викликані російським вторгненням*. Відновлено з <https://youtu.be/OZlgAYG0uec>
- Теория заговора против России. (2018). *ВЦИОМ*. Відновлено з <https://wciom.ru/analytical-reviews/analiticheskii-obzor/teoriya-zagovora-protiv-rossii->
- Тройницкий, Н. (Ред.). (1905). *Первая всеобщая перепись населения Российской империи 1897 года*. Изд. центр. стат. комитета М-ва вн. дел.
- Умберто, Е. (2012). *Ур-фашизм*. *Historians*. Відновлено з <http://www.historians.in.ua/index.php/en/statii/525-umberto-eko-ur-fashizm>
- Чекаленко, Л. (2015). Про поняття «гібридна війна». *Віче* (5). С. 41–42.
- "Where did the idea to sell poppies come from?" (2006). *BBC News*. Retrieved from <http://news.bbc.co.uk/1/hi/magazine/6133312.stm>
- Aslund, A. (2021). *Putin's Dangerous Ukraine Narrative*. Project Syndicate. Retrieved from <https://bit.ly/3fQDVlt>
- Barnard, F. (2003). *Herder on Nationality, Humanity, and History*. Montreal and Kingston: McGill-Queen's University Press. Retrieved from <https://philpapers.org/rec/BARHON>
- Cosmas of Prague. (2009). Translated and introduction by Lisa Wolverton. *The Chronicle of the Czechs, Medieval Texts in Translation Series*. Washington, D.C.: The Catholic University of America Press. P.274. DOI: <https://doi.org/10.2307/j.ctt3fgpmb>.
- Dickinson, P. (2021). *"Putin's New Ukraine Essay Reveals Imperial Ambitions"*. *Atlantic Council*. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/putins-new-ukraine-essay-reflects-imperial-ambitions/>
- Eisen, G. (1984). The Voices of Sanity: American Diplomatic Reports from the 1936 Berlin Olympiad. *Journal of Sport History*. Published By: University of Illinois Press. Vol. 11, No. 3. P. 56–78. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/43609114>
- Esten, K. (2021). *The Olympic Paradox*. *Contingent*. Retrieved from <https://contingentmagazine.org/2021/07/23/the-olympic-paradox/>
- Guttman, A. (1992). *The Olympics: A History of the Modern Games*. Publisher Urbana: University of Illinois Press. 191 p.
- International Olympic Committee. (2020). *Olympic charter*. Lausanne. Retrieved from https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf#_ga=1.229447708.165029295.1463838095
- Kronika Lechitów i Polaków napisana przez Godziszława Baszko Kustosza Poznańskiego w drugiey połowie wieku XIII: z dawnego Rękopismu Biblioteki Willanowskiéy przetłomaczona* (1822). Hipolit Kownacki (tł.). Warszawa: XX. Pijarzy.
- Krüger, A. & Murray, W. (2003). *The Nazi Olympics: Sport, Politics, and Appeasement in the 1930*. University of Illinois Press. 280 p.
- Lurie, A. (2000). *"The Language of Clothes"*. Holt Paperbacks; 1st edition 288 p.
- Mead, W. (2021). "Why Putin Still Covets Ukraine". *Wall Street Journal*. Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/valdimir-putin-article-historical-unity-ukraine-russia-11626724284>
- Murphy, A. (2021). *The Olympic Games that didn't happen*. *Europeana Foundation*. Retrieved from <https://www.europeana.eu/en/blog/the-olympic-games-that-didnt-happen>
- Rider, T. (2016). A Campaign of Truth: The State Department, Propaganda, and the Olympic Games, 1950–1952. *Journal of Cold War Studies*. 18(2). P. 4–27. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26925584> DOI: http://dx.doi.org/10.1162/jcws_a_00636
- Riksarkivet*. (1618). Retrieved from <https://riksarkivet.se>
- Schiffman, J. (2017). Chinese Soft Power and Its Reception: A Critical Comparison of the CCTV and NBC Presentations of the Opening Ceremony of the 2008 Beijing Summer Olympic Games. *China Media Research*. 13(2). P.13–22.
- Schwartz, N. (2013). *German Olympians will wear rainbow-colored uniforms in Sochi*. USA today sports. Retrieved from <https://ftw.usatoday.com/2013/10/german-olympians-will-wear-rainbow-colored-uniforms-in-sochi>
- Toohey, K., & Veal, A. (2007). "The Olympic Games: A Social Science Perspective". *CABI*. 2nd edition. 368 p.

References:

- "Where did the idea to sell poppies come from?" (2006). *BBC News*. Retrieved from <http://news.bbc.co.uk/1/hi/magazine/6133312.stm>
- Akkerman, H. (2019). *Bezsmertnyi polk. Sviashchenna viina Putina* [Immortal regiment. Putin's holy war]. Navchalna knyha «Bohdan». 216 p. (in Ukrainian)
- Aslund, A. (2021). *Putin's Dangerous Ukraine Narrative*. Project Syndicate. Retrieved from <https://bit.ly/3fQDVlt>
- Barnard, F. (2003). *Herder on Nationality, Humanity, and History*. Montreal and Kingston: McGill-Queen's University Press. Retrieved from <https://philpapers.org/rec/BARHON>
- Chekalenko, L. (2015). Pro poniattia «hibrydna viina» [About the concept of "hybrid war"]. *Viche* (5). P. 41–42. (in Ukrainian)
- Cosmas of Prague. (2009). Translated and introduction by Lisa Wolverton. *The Chronicle of the Czechs, Medieval Texts in Translation Series*. Washington, D.C.: The Catholic University of America Press. P.274. DOI: <https://doi.org/10.2307/j.ctt3fgpmb>.
- Dickinson, P. (2021). "Putin's New Ukraine Essay Reveals Imperial Ambitions". *Atlantic Council*. Retrieved from <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/putins-new-ukraine-essay-reflects-imperial-ambitions/>
- Eisen, G. (1984). The Voices of Sanity: American Diplomatic Reports from the 1936 Berlin Olympiad. *Journal of Sport History*. Published By: University of Illinois Press. Vol. 11, No. 3. P. 56–78. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/43609114>
- Esten, K. (2021). *The Olympic Paradox. Contingent*. Retrieved from <https://contingentmagazine.org/2021/07/23/the-olympic-paradox/>
- Guttman, A. (1992). *"The Olympics: A History of the Modern Games"*. Publisher Urbana: University of Illinois Press. 191 p.
- International Olympic Committee. (2020). *Olympic charter*. Lausanne. Retrieved from https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/General/EN-Olympic-Charter.pdf#_ga=1.229447708.165029295.1463838095
- Kronika Lechitów i Polaków napisana przez Godziszława Baszko Kustosza Poznańskiego w drugiey połowie wieku XIII: z dawnego Rękopismu Biblioteki Willanowskiéy przetłomaczona*. (1822). Hipolit Kownacki (tł.). Warszawa: XX. Pijarzy. (in Polish)
- Krüger, A. & Murray, W. (2003). *The Nazi Olympics: Sport, Politics, and Appeasement in the 1930*. University of Illinois Press. 280 p.
- Lurie, A. (2000). *"The Language of Clothes"*. Holt Paperbacks; 1st edition 288 p.
- Lytvyn, V. (2003). *Akt proholoshennia nezalezhnosti Ukrainy [Act of Proclamation of Independence of Ukraine]*. Entsyklopediia istorii Ukrainy. T. 1. Kyiv: Naukova dumka. 688 p. (in Ukrainian)
- Mead, W. (2021). "Why Putin Still Covets Ukraine". *Wall Street Journal*. Retrieved from <https://www.wsj.com/articles/valdimir-putin-article-historical-unity-ukraine-russia-11626724284>
- Murphy, A. (2021). *The Olympic Games that didn't happen. Europeana Foundation*. Retrieved from <https://www.europeana.eu/en/blog/the-olympic-games-that-didnt-happen>
- Mykhailenko, K., & Puhachenko, H. (1980). *Kyev vstrechaet Olympiady [Kyiv meets the Olympics]*. Kyiv: Zdorovia. P. 174. (in Russian)
- Mykhailova, T. (2021). Aidentyka yak poniattia kompleksnoi systemno-kontseptualnoi modeli identyfikatsii v arkhitektonitsi dyzainu [Aidentyka as a definition of a complex system–conceptual model of identification in the architecture of design]. *Mystetstvoznavchi zapysky: zb. nauk. prats. Is. 39*. P. 22–26. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.39.2021.238675> (in Ukrainian)
- Mykhailova, T. (2022a). Aidentyka olimpiiskoho paradnoho kostiuma yak komponent kulturnoi ekspansii [Aidentyka of the Olympic ceremonial costume as a component of cultural expansion]. *Informatsiia, komunikatsiia ta upravlinnia znanniamy u hlobalizovanomu sviti: mat. V Mizhnarodnoi nauk. prakt. konf. Kyiv. P. 224–226*. Retrieved from http://knukim.edu.ua/wp-content/uploads/2022/06/28.06.22-_Zbirnyk-materialiv_-2022-1.pdf (in Ukrainian)
- Mykhailova, T. (2022b). Determinanty khudozhno-informatsiinoi identyfikatsii olimpiiskoho paradnoho kostiuma [Determinants of Artistic Information Identification of the Olympics Ceremonial Suit]. *Demiurh: idei, tekhnologii, perspektyvy dyzainu. T. 5* (1). P. 119–130. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.5.1.2022.257486>. (in Ukrainian).
- Mykhailova, T. (2022c). Olimpiiskyi paradnyi kostium yak retransliator kulturnoi ekspansii [Olympic ceremonial costume

- as a repeater of cultural expansion]. *Mystetstvo i dyzain u XXI stolitti: konverhentsiia form i sensiv: mat. Vseukr. nauk. konf.* Kyiv. P. 24–29. Retrieved from https://drive.google.com/file/d/1c-3t_JwhymUh-tzCBdynza-tls-VkckK-/view?usp=drivesdk (in Ukrainian)
- Putin, V. (2021). *Ob ystorycheskom edynstve russykh y ukraintsev [On the historical unity of Russians and Ukrainians]*. Retrieved from <http://kremlin.ru/events/president/news/66181> (in Russian)
- Rider, T. (2016). A Campaign of Truth: The State Department, Propaganda, and the Olympic Games, 1950–1952. *Journal of Cold War Studies*. 18(2). P. 4–27. Retrieved from <https://www.jstor.org/stable/26925584> DOI: http://dx.doi.org/10.1162/jcws_a_00636
- Riksarkivet. (1618). Retrieved from <https://riksarkivet.se> (in Czech)
- Schiffman, J. (2017). Chinese Soft Power and Its Reception: A Critical Comparison of the CCTV and NBC Presentations of the Opening Ceremony of the 2008 Beijing Summer Olympic Games. *China Media Research*. 13(2). P.13–22.
- Schwartz, N. (2013). *German Olympians will wear rainbow-colored uniforms in Sochi*. USA today sports. Retrieved from <https://ftw.usatoday.com/2013/10/german-olympians-will-wear-rainbow-colored-uniforms-in-sochi>
- Snaider, T. (No date). *Ukrainski pytannia, vyklykani rosiiskym vtornenniam [Ukrainian issues caused by the Russian invasion]*. Retrieved from <https://youtu.be/OZlgAYG0uec> (in Ukrainian)
- Teoriya zahovora protyv Rossyy [Conspiracy theory against Russia] (2018). *VTSYOM*. Retrieved from <https://wciom.ru/analytical-reviews/analiticheskii-obzor/teoriya-zagovora-protiv-rossii-> (in Russian)
- Toohey, K., & Veal, A. (2007). "The Olympic Games: A Social Science Perspective". *CABI*. 2nd edition. 368 p.
- Troinytskyi, N. (1905). *Pervaia vseobshchaia perepys naseleniia Rosyiskoi ymperyi 1897 hoda [The first general census of the population of the Russian Empire in 1897]*. Yzd. tsentr. stat. komyteta M-va vn. del. (in Russian)
- Umberto, E. (2012). *Ur-fashyzm [Ur-fascism]*. Historians. Retrieved from <http://www.historians.in.ua/index.php/en/statti/525-umberto-eko-ur-fashyzm> (in Ukrainian)

Tetiana Mykhailova

The relevance of study of visual identification of the Olympic ceremonial costume of the national team of Ukraine: the question of cultural expansion

Abstract. The issue of national identity, in particular visual identification, requires considerable attention in the direction of the conformity of the declared sign or their combinations. Certain signs and their compositions influence the social perception of the information consumer, correcting the already existing opinion about the communicator at the stage of his or her development of relations with the recipients. Vestimentary code of ceremonial costume in projects of international cooperation is a component of illustrative representation of states, peoples or nations. These and other specified reasons determine the importance of scientific and applied research on the Olympic ceremonial costume of the national team of Ukraine, that is, a versatile study of the relay of cultural codes, meanings and ideas of a nation that participates in competitions covering millions of audiences of various representations.

Within the framework of the study of the Olympic ceremonial parade costume of the national team of Ukraine 1994–2022, its symbolic system and aspects of the transformation of the determinants of artistic and informational identification are comprehensively studied in accordance with the semiotics of design, national constructs, globalization requirements and the provisions of the Olympic Charter.

This work determines the relevance of the study of the visual identification of the Olympic ceremonial costume of the Ukrainian national team and the role of the cultural expansion of russia, which was the result of the symbolic uncertainty of identification at world competitions.

Keywords: Cultural expansion, clothing design, Olympic ceremonial costume, vestimentary traditions, artistic and informational identification.